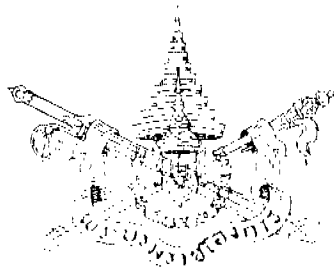

วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๐๕๗

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

พุทธศักราช ๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐)

อาทิตยทิพอาภา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรวโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขพระ
ธรรมนูญศาลยุติธรรมเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พุทธศักราช
๒๔๘๒”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และให้ใช้บังคับแก่บัดาคดี
ที่ได้ยื่นฟ้องภายหลังวันใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรค ๓ ของ
มาตรา ๑ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

“ให้ประธานศาลฎีกามีหน้าที่วางระเบียบราชการฝ่ายตุลา
การของศาลทั้งหลาย เพื่อให้กิจการของศาลดำเนินไปโดย
เรียบร้อยและเป็นระเบียบเดียวกัน ทั้งนี้โดยอนุวัติรัฐธรรมนูญ
ว่าการกระทรวงยุติธรรม อนึ่งเพื่อระมัดระวังการที่จะใช้
ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการ
อื่นให้เป็นไปโดยถูกต้อง ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจแนะ

วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๐๕๕

นำหรือตักเตือนผู้พิพากษาศาลทั้งหลายในการปฏิบัติตามระเบียบวิธีการนั้น ๆ และในการอื่น ๆ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ ให้มีประธานศาลฎีกาประจําศาลฎีกาหนึ่ง นาย และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาประจําศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่ง และศาลอาญา ศาลละหนึ่งนาย

เมื่อตำแหน่งประธานศาลฎีกาหรืออธิบดีผู้พิพากษาในศาลใดว่างลง หรือเมื่อประธานศาลฎีกาหรืออธิบดีผู้พิพากษาไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ผู้พิพากษานายหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนชั่วคราวก็ได้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ในศาลชั้นต้นทุกศาลนอกจากศาลแพ่งและศาลอาญา ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดให้ผู้พิพากษาของศาลนั้น นายหนึ่งทำการเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

ถ้าศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ หรือศาลชั้นต้นศาลใดศาล
หนึ่งแบ่งออกเป็นสองแผนกหรือกว่านั้นขึ้นไป รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ผู้พิพากษานายหนึ่ง
ของแผนกใดทำการเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าในแผนกนั้นก็ได้
เมื่อใดตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือหัวหน้าแผนก
ว่างลง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือหัวหน้าแผนกไม่อยู่
ปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลนั้นหรือในแผนก
นั้น เป็นผู้ทำการแทนชั่วคราว

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา หรือ
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือผู้ทำการแทน ต้องรับผิดชอบ
ในงานของศาลให้เป็นไปโดยเรียบร้อย และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รมัตถะราชการที่จะใช้ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่ตั้งขึ้น
โดยกฎหมายหรือโดยประการอื่น ให้เป็นไปโดยถูกต้อง
เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยรวดเร็ว

(๒) ให้คำแนะนำแก่ผู้พิพากษาในศาลของตนในข้อ
จำกัดข้อ เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา

วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๘๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๖ หน้า ๑๑๐๑

(๓) ร่วมมือกับเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นในบรรดา
กิจการอันเกี่ยวกับการจัดวางระเบียบ และดำเนินการงาน
ส่วนราชการของศาล

(๔) ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งไปตาม
ระเบียบ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีใดๆ ของศาลนั้น
หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้วมีอำนาจลงลายมือชื่อใน
คำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้งได้

(๒) ส่งคำร้องคำขอต่างๆ ที่ยื่นต่อตนตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความ

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ แห่งพระธรรมนูญศาล
ยุติธรรมนั้นเสีย

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม และให้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ให้ผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกเป็นผู้รับผิดชอบ
ขอให้งานในแผนกดำเนินไปโดยเรียบร้อยตามที่กำหนดไว้ใน
กฎกระทรวงที่ได้จัดตั้งแผนกนั้นขึ้น หรือตามคำสั่งของ

เล่ม ๕๖ หน้า ๑๑๑๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๘๒

ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษา หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลนั้น”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้ตั้งข้าหลวงยุติธรรมขึ้น ส่วนจำนวนและตำแหน่งประจำจะอยู่ที่ใด และมีเขตอำนาจเพียงไรนั้น ให้เป็นไปตามที่จะกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาตั้งข้าหลวงยุติธรรม ผู้ที่เป็นข้าหลวงยุติธรรมให้เลือกตั้งจากผู้พิพากษา

เมื่อตำแหน่งข้าหลวงยุติธรรมว่างลง หรือเมื่อข้าหลวงยุติธรรมไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ผู้พิพากษานายหนึ่ง เป็นผู้ทำการแทนข้าหลวงยุติธรรมชั่วคราวก็ได้

ให้ข้าหลวงยุติธรรมมีอำนาจและหน้าที่อย่างเดียวกับอธิบดีผู้พิพากษาดังที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๑ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และให้มีอำนาจ

(๑) ส่งให้ผู้พิพากษาและเจ้าศาลรายงานเกี่ยวกับคดีใด ๆ หรือรายงานกิจการอื่น ๆ ของศาลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตน

(๒) นั่งพิจารณาและพิพากษาคดีในศาลทุกศาลซึ่งอยู่ภายในเขตอำนาจของตน หรือเมื่อได้ตรวจสำนวนคดีใดแล้ว มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษา หรือทำความเห็นแย้งได้

(๓) ในกรณีจำเป็นส่งให้ผู้พิพากษาคณะหนึ่งคนใดในศาลหนึ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตนไปช่วยทำหน้าที่ชั่วคราวในอีกศาลหนึ่ง แล้วรายงานไปยังกระทรวงยุติธรรมทันที

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และมีอำนาจทำการไต่สวนหรือออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งผู้พิพากษานายเด็ยมมีอำนาจตั้งที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ อนุมาตรา ๑ ถึง อนุมาตรา ๔ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม แต่เมื่อได้พิจารณาพยานหลักฐานแห่งคดีไปแล้วปรากฏว่าโทษของจำเลยควรจำคุกเกินกว่าหกเดือน หรือปรับเกินกว่า

หรือยบบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเกินกว่านี้ก็ให้ศาลแขวงทำ
ความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลอาญาหรือศาลจังหวัดพิพากษา
แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๙ แห่งพระ
ธรรมนูญศาลยุติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ศาลใดศาลหนึ่งรับคดีซึ่งศาลอื่น
ได้ส่งรับประทับฟ้องโดยชอบแล้วไว้พิจารณาพิพากษา เว้น
แต่คดีนั้นจะได้โอนมาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธี
พิจารณาความ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาบันดา
คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ตามบท
บัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการฎีกา นอกจากนี้ให้ศาลฎีกามี
อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีที่ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยได้ตาม
กฎหมายอื่น

คดีใดซึ่งศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาแล้ว คู่ความห้าม
สิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาคัดค้านคดีนั้นต่อไปอีกไม่”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชธรรม
นุญสาตยุดติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๒๒ ในศาลชั้นต้นผู้พิพากษานายเด็ยมมีอำนาจ
เกี่ยวแก่คดีซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลนั้นดังต่อไปนี้

(๑) ทำการไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอ
ที่ยื่นต่อศาลในคดีแพ่ง

(๒) ทำการไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา

(๓) พิจารณาพิพากษาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาท
หรือจำนวนเงินที่ฟ้องไม่เกินห้าร้อยบาท หรือเป็นคดีไม่มีทุน
ทรัพย์นอกจากคดีที่เกี่ยวข้องด้วยสิทธิตามสภาพบุคคล และสิทธิ
ในครอบครัว

(๔) พิจารณาพิพากษาคดีอาญาซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตาม
ที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน
สองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้จะลงโทษจำคุกเกิน
หกเดือน หรือปรับเกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเกิน
กว่าห้าหาได้ไม่

(๕) พิจารณาคดีแพ่งซึ่งราคาทรัพย์สินที่พิพาท หรือ
จำนวนเงินที่ฟ้องเกินกว่าห้าร้อยบาทขึ้นไปแต่ไม่เกินสองพัน
บาท หรือคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมาย

เล่ม ๕๖ หน้า ๑๑๐๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๘๒

กำหนดไว้ให้จำคุกเกินกว่าสามปีขึ้นไปแต่ไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับเกินกว่าสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในคดีที่ผู้พิพากษานายเดีวมีแต่เพียงอำนาจพิจารณา ไม่มีอำนาจพิพากษาตามอนุมาตรา ๔ และอนุมาตรา ๕ นั้น เมื่อจะพิพากษาคดีจะต้องมีผู้พิพากษาอีกอย่างน้อยนายหนึ่ง ตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเป็นองค์คณะด้วย”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ศาลชั้นต้น นอกจากศาลแขวงต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองนาย ซึ่งเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวง

เมื่อผู้พิพากษาไม่สามารถจะนั่งพิจารณาความให้ครบองค์คณะได้ ให้ผู้พิพากษาที่จะนั่งพิจารณาคดีนั้น มีอำนาจเชิญบุคคลที่มีลักษณะดังจะกล่าวต่อไปนี้หนึ่งเป็นสำรองผู้พิพากษาเพื่อให้ครบองค์คณะ

(๑) เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครสอบเข้าเป็นข้าราชการพลเรือน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน แต่ต้องมีอายุตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป

(๒) เป็นข้าราชการประจำการหรือนอกประจำการตั้งแต่
ชั้นประจำแผนกขึ้นไป หรือผู้ที่เป็นเนติบัณฑิตไทย หรือได้
รับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตร หรือปริญญาในทางกฎหมาย
ในต่างประเทศ

เมื่อได้เชิญผู้ใดมาเป็นสำรองผู้พิพากษาให้ช่วยพิจารณา
คดีดังกล่าวมาข้างบนนั้นแล้ว ให้รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงยุติธรรมทันที

ถ้าได้มีการร้องคัดค้านผู้ที่เชิญมาเป็นสำรองผู้พิพากษา ให้
ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเชิญบุคคลอื่นมาเป็นสำรองผู้พิพากษา
แทนต่อไป การใดที่ศาลได้จัดทำไปก่อนมีการคัดค้าน เป็น
อันสมบูรณ์”

มาตรา ๑๕ บันดาอำนาจและหน้าที่ของอธิบดีศาลฎีกา
เกี่ยวแก่คดีความที่ค้างชำระอยู่ก่อนวันไซ้ พระราชบัญญัตินี้
และบันดาอำนาจและหน้าที่ของอธิบดีศาลฎีกาตามบทกฎหมาย
อื่นนั้น ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานศาลฎีกา

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พบุลสงคราม

นายกรัฐมนตรี